

Súd: Okresný súd Bardejov
Spisová značka: 15Ps/7/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8223209711
Dátum vydania rozhodnutia: 07. 09. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Ivana Hanuščaková
ECLI: ECLI:SK:OSBJ:2023:8223209711.2

Uznesenie

Okresný súd Bardejov vo veci ústavnej starostlivosti A. B., nar. X.X.XXXX, bytom C. - D. E., F. XX, o nariadenie neodkladného opatrenia s prísl., takto

rozhodol:

Návrh na nariadenie neodkladného opatrenia **z a m i e t a.**

odôvodnenie:

1. Návrhom doručeným súdu dňa 16.8.2023 sa navrhovateľ A. G. domáhal, aby súd vydal neodkladné opatrenie na stanovenie ústavnej starostlivosti v obore psychiatrie pre jeho dcéru A. B., nar. X.X.XXXX. Uviedol, že jej doterajšie konanie vykazuje znaky psychickej nestability, ktoré má za následok nekontrolované správanie. Je dôvodné podozrenie, že sa dostala do spoločnosti, kde užíva neznáme omamne látky. To spôsobilo, že neabsolvovala kontrolu na psych. ambulancii. Vynechala liečbu a dostala sa do stavu, kedy jej konanie ohrozuje životy a zdravie jej blízkych osôb. 14.6.2023 SPODaSk ÚPSVaR Bardejov odovzdal jej maloletého syna H. do dočasnej starostlivosti starým rodičom A. a viere Vojtušovým.

2. Pri výsluchu na súde dňa 6.9.2023 navrhovateľ uviedol, že svojím návrhom zo dňa 16.8.2023 žiadal vydať neodkladné opatrenie, ktorým by prinútil dcéru liečiť sa na psychiatrickom oddelení nemocnice v Bardejove. Po vysvetlení celej situácie žiada o vydanie neodkladného opatrenia, ktorým by súd jeho dcéru obmedzil v spôsobilosti na právne úkony v tom rozsahu, aby o svojom zdravotnom stave a prípadnej hospitalizácii nerozhodovala sama, aby ako opatrovník za dcéru rozhodoval on ako rodič. Ošetrovujúcim lekárom dcéry je MUDr. Korbová, žiada preto súd, aby si vyžiadal lekárske správy o jej zdravotnom stave od nej. Dcéra neberie lieky, preto je v takom životohrozujúcom stave ako je. Dcéra nikdy nebola posudzovaná súdnym znalcom z odboru psychiatrie, preto by chcel požiadať o znalecké dokazovanie v tejto veci. Dcéra bola psychicky týraná svojim partnerom Sobekom, teraz jej berie dieťa a ona psychicky upadá. Ona je psychicky chorá, treba ju okamžite hospitalizovať, ohrozuje seba nielen na zdraví ale aj na živote. Jej konanie nasvedčuje tomu, že nie je spôsobilá samostatne konať. On ju nepotrebuje obmedziť spôsobilosti na právne úkony, on ju chce chrániť, chce aby sa liečila a aby bola hospitalizovaná. Môže urobiť niečo sebe alebo iným. Práve dnes bol po ňu v Kysaku, vracala sa z Vrútok, kde ju priviezli traja tureckí obchodníci z Varšavy, utiekla mu v Epérii v Prešove. Jedno auto nechala vo Varšave, druhé je niekde v Michalovciach. Nevedia si s ňou poradiť. Potrebujú pomoc. Sú už na pokraji síl. Ak im súd nepomôže, môže sa stať niečo veľmi zlé. Je potrebné okamžite konať. Vie dobre po anglicky, ľudia jej rýchlo naletia, prišla tak už o veľa peňazí. Má podozrenie, že sa dostala do spoločnosti ľudí, s ktorými užíva omamné látky, ktoré tiež ovplyvňujú jej psychické zdravie. Trvá na tom aby bola hospitalizovaná, aby sa začala liečiť. Má vedomosť, že je tehotná, mala by byť v 8 týždni tehotenstva, bola na vyšetrení u gynekológa.

3. Z obsahu spisov tunajšieho súdu sp. zn. 16P/32/2023 a sp. zn. 15P/23/2023 súd zisťuje, že je poukazované na nepriaznivý zdravotnú a psychický stav A. B. (ako matky detí mal.

I. J. a mal. H. B.). Vo veciach sú podané návrhy na nariadenie neodkladných opatrení. Vec sp. zn. 16P/32/2023 zatiaľ nie je rozhodnutá.

Vo veci sp. zn. 15P/23/2023 súd dňa 16.8.2023 nariadil neodkladné opatrenie v znení :

I. Maloletý H. B., nar. XX.X.XXXX sa p r e d b e ž n e z v e r u j e do spoločnej starostlivosti starých rodičov G. G., nar. XX.XX.XXXX a A. G., nar. XX.X.XXXX, obaja bytom C. - D. E., F. XX, ktorí budú vykonávať osobnú starostlivosť o maloletého, starať sa o výchovu, zdravie, výživu a všestranný vývin maloletého a v bežných veciach ho budú zastupovať a spravovať jeho majetok namiesto matky.

II. Súd z a č í n a konanie o zverenie maloletého H. B., nar. XX.X.XXXX do náhradnej osobnej starostlivosti.

Z odôvodnenia oi. vyplýva, že : „ S ohľadom na vyššie uvedené súd dospel k záveru, že v tomto prípade je nevyhnutné a v záujme maloletého H. jeho dočasné zverenie do starostlivosti jeho starých rodičov (ods. I výroku uznesenia, § 367 ods. 1 CMP). Ako bolo zistené matka nezabezpečuje starostlivosť o maloletého tak, ako sa od matky očakáva, sama má zdravotné a psychické problémy, dlhodobo užíva antidepresíva, a otec maloletého zomrel dňa XX.X.XXXX. Teda žijúci rodič nezabezpečuje osobnú starostlivosť o maloletého, ktorý má len 1 rok a 5 mesiacov a teda je plne odkázaný na starostlivosť dospelšej osoby po každej stránke. Bez starostlivosti jeho starých rodičov by bol život, zdravie a priaznivý vývoj maloletého vážne ohrozený (s ohľadom na jeho nízky vek), keďže ostal sám opustený na Úrade práce, sociálnych vecí a rodiny Bardejov. Preto je nevyhnutné zabezpečiť riadny výkon osobnej starostlivosti o maloletého H., zabezpečiť mu výživu, zdravie, všestranný vývin a zastupovanie v bežných veciach. Starí rodičia uvedené zabezpečia v jeho najlepšom záujme. Starí rodičia sú na dôchodku, so zverením maloletého do ich starostlivosti súhlasili. Maloletý ich pozná, ako aj rodinné prostredie, keďže tam s jeho matkou bývali. Maloletý na starých rodičov reagoval pozitívne. Dieťa bude mať v dome starých rodičov zabezpečené všetky potreby a vhodné podmienky na bývanie a jeho rozvoj. Jedná sa rodičov matky maloletého.”

4. Podľa § 360 ods. 1 Civilného mimosporového poriadku (ďalej CMP) neodkladné opatrenie možno nariadiť aj bez návrhu v konaniach, ktoré možno začať aj bez návrhu.

5. Podľa § § 2 ods. 1 CMP na konania podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak.

6. Podľa § 324 Civilného sporového poriadku pred začatím konania, počas konania a po jeho skončení súd môže na návrh nariadiť neodkladné opatrenie. Na konanie o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia je príslušný okresný súd. Neodkladné opatrenie súd nariadi iba za predpokladu, ak sledovaný účel nemožno dosiahnuť zabezpečovacím opatrením.

7. Podľa § 325 C.s.p. neodkladné opatrenie môže súd nariadiť, ak je potrebné bezodkladne upraviť pomery alebo ak je obava, že exekúcia bude ohrozená. Neodkladným opatrením možno strane uložiť najmä, aby

a) poskytla aspoň časť pracovnej odmeny, ak ide o trvanie pracovného pomeru a navrhovateľ zo závažných dôvodov nepracuje,

b) zložila peňažnú sumu alebo vec do úschovy na súde,

c) nenakladala s určitými vecami alebo právami,

d) niečo vykonala, niečoho sa zdržala alebo niečo znášala,

e) nevstupovala dočasne do domu alebo bytu, v ktorom býva osoba, vo vzťahu ku ktorej je dôvodne podozrivá z násillia,

f) nevstupovala alebo iba obmedzene vstupovala do domu alebo bytu, na pracovisko alebo iné miesto, kde býva, zdržiava sa alebo ktoré pravidelne navštevuje osoba, ktorej telesnú integritu alebo duševnú integritu svojím konaním ohrozuje,

g) písomne, telefonicky, elektronickou komunikáciou alebo inými prostriedkami úplne alebo čiastočne nekontaktovala osobu, ktorej telesná integrita alebo duševná integrita môže byť takým konaním ohrozená,

h) sa na určenú vzdialenosť nepribližovala alebo iba obmedzene približovala k osobe, ktorej telesná integrita alebo duševná integrita môže byť jej konaním ohrozená. Za podmienok ustanovených osobitným predpisom môže súd nariadiť kontrolu dodržiavania neodkladným opatrením nariadenej povinnosti technickými prostriedkami.

8. Podľa § 328 ods. 1 Civilného sporového poriadku, ak súd nepostupoval podľa § 327, nariadi neodkladné opatrenie, ak sú splnené podmienky podľa § 325 ods.1 , inak návrh na nariadenie neodkladného opatrenia zamietne.

9. Podľa § 328 ods.2 prvá veta Civilného sporového poriadku, o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia rozhodne súd najneskôr do 30 dní od doručenia návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia, ktorý spĺňa náležitosti podľa § 326.

10. Podľa § 329 ods. 1 Civilného sporového poriadku súd môže rozhodnúť o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia aj bez výsluchu a vyjadrenia strán a bez nariadenia pojednávania. Ak rozhoduje odvolací súd o odvolaní proti uzneseniu o zamietnutí neodkladného opatrenia, umožní sa protistrane vyjadriť k odvolaniu a k návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia.

11. Podľa § 326 C.s.p. v návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia sa popri náležitostiach žaloby podľa § 132 uvedie opísanie rozhodujúcich skutočností odôvodňujúcich potrebu neodkladnej úpravy pomerov alebo obavu, že exekúcia bude ohrozená, opísanie skutočností hodnoverne osvedčujúcich dôvodnosť a trvanie nároku, ktorému sa má poskytnúť ochrana a musí byť z neho zrejmé, akého neodkladného opatrenia sa navrhovateľ domáha. K návrhu musí navrhovateľ pripojiť listiny, na ktoré sa odvoláva.

12. Podľa § 331 ods.1 Civilného sporového poriadku, návrh na nariadenie neodkladného opatrenia doručí súd ostatným stranám až spolu s uznesením, ktorým bolo neodkladné opatrenie nariadené. Ak bol návrh na jeho nariadenie odmietnutý alebo zamietnutý, uznesenie o jeho odmietnutí alebo zamietnutí ani prípadné odvolanie navrhovateľa súd ostatným stranám nedoručuje, uznesenie odvolacieho súdu im doručí, len ak ním bolo neodkladné opatrenie nariadené.

13. Neodkladné opatrenie súd nariadi len ak je potrebné, aby boli dočasne upravené pomery, hrozí spôsobenie bezprostrednej ujmy, resp. ak je obava, že by výkon súdneho rozhodnutia bol ohrozený. Zmyslom neodkladného opatrenia je teda poskytnutie dočasnej ochrany oprávnenému účastníkovi a zabránenie ďalšiemu zhoršovaniu jeho postavenia. Neodkladné opatrenie súd nariadi iba za predpokladu, ak sledovaný účel nemožno dosiahnuť zabezpečovacím opatrením. Úpravou neodkladných opatrení zákon teda umožňuje rýchle a pružné riešenie takej situácie, keď je potrebný okamžitý zásah v záujme rýchlej a účinnej ochrany práv a oprávnených záujmov občanov či právnických osôb. Podmienkou na ich vydanie je osvedčenie nároku a osvedčenie naliehavosti dočasnej úpravy pomerov. Pri rozhodovaní o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia je pre súd prioritné osvedčenie tvrdených skutočností. V rámci procesného postupu súd zisťuje len najvýznamnejšie skutočnosti dôležité pre rozhodnutie o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia. V tomto prípade platí, že je výlučne vecou navrhovateľa, aby svoje tvrdenia o osvedčení nároku, pre ktorý žiada dočasnú ochranu, podložil relevantnými a dostatočnými dôkazmi, z ktorých súd vyvodí záver o prípustnosti a opodstatnenosti takéhoto návrhu. V konaní o nariadenie neodkladného opatrenia pritom súd nie je povinný vyvinúť úsilie o doplnenie dokazovania, ani nie je povinný vykonať rozsiahle dokazovanie. Pre vydanie neodkladného opatrenia je potrebné aspoň hodnoverne osvedčiť (nie dokázať) danosť, existenciu určitého práva a tiež skutočnosť, že toto právo je porušené alebo ohrozené. Sporové strany nemusia byť vypočuté. Bez osvedčenia dôvodnosti chráneného nároku neprichádza nariadenie neodkladného opatrenia do úvahy. Samozrejým predpokladom je určitosť navrhovaného neodkladného opatrenia a súvislosť medzi navrhovaným neodkladným opatrením a navrhovaným rozhodnutím vo veci samej. Zabezpečenie ochrany práva má vždy nevyhnutne vzťah ku konkrétnemu hmotnoprávnemu nároku. Ak by súd vyhovel návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia bez potreby dočasnej úpravy pomerov, tak by vzhľadom na špecifiká tejto úpravy (napr. absencia výsluchu a vyjadrenia protistrany, absencia pojednávania atď.) iste nezákonne obmedzil žalovaného v jeho právach na spravodlivý proces, na riadne prejednanie veci s možnosťou kvalifikovanej právnej obrany. Neodkladné opatrenie nie je konečným rozhodnutím, neprejudikujú sa ním práva účastníkov čo znamená, že obsahom dočasnej úpravy obsiahnutej v neodkladnom opatrení nie je súd viazaný a v konečnom rozhodnutí môže rozhodnúť inak. Súd neodkladným opatrením poskytuje strane dočasnú ochranu, prípadne zabraňuje ďalšiemu zhoršovaniu postavenia oprávnenej osoby aj za cenu, že skutočný stav nie je ešte náležite zistený, a teda že jej subjektívne právo, ani tomu zodpovedajúca subjektívna povinnosť, nie sú celkom nepochybné. Ak by súd návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia mal vyhovieť bez potreby bezodkladnej dočasnej úpravy pomerov, neodôvodnene by

nahrádzal rozhodnutie vo veci samej a predbiehal ho bez riadneho prejednania sporu s protistranou a bez riadneho dokazovania.

14. Navrhovateľ sa domáha vydania neodkladného opatrenia a to stanovením ústavnej starostlivosti, obmedzenia spôsobilosti na právne úkony vo vzťahu k zdravotnému stavu a hospitalizácie dcéry, či žiada o vykonanie znaleckého dokazovania.

15. Vo vzťahu k navrhovanému zneniu neodkladného opatrenia je však nutné uviesť, že:

1/ neobsahuje označenie povinnosti, ktorá by mala byť uložená A. B., nar. X.X.XXXX (napr. v podobe povinnosť sa zdržať, nenakladať s určitými vecami alebo právami a pod.),

2/ je zrejmé, že menovaná má zdravotné problémy (pre ktoré napr. nevykonávala osobnú starostlivosť o mal. H.), ale doposiaľ nie je jasné, a či sa vôbec jedná o nejakú psychickú poruchu, či ochorenie, či je potrebná liečba a pod., ktorá by prípadne bola dôvodom na obmedzenie spôsobilosti na právne úkony menovanej. Navrhovateľ žiadne potvrdenia, či dôkazy na preukázanie svojich tvrdení, ktorými by osvedčil naliehavosť zásahu súdu v konaní o neodkladnom opatrení (a ani ako sa aj žiada pri konaní o spôsobilosť na právne úkony podľa § 234 a § 235 CMP) nepredložil. V tomto štádiu konania o nariadenie neodkladného opatrenia nie je možné bez ďalšieho usúdiť, že A. B. trpí duševnou poruchou, ktorá nie je len prechodná a ktorá ju má obmedzovať v spôsobilosti na právne úkony a že je potrebné ju neodkladným opatrením v spôsobilosti obmedziť.

3/ posúdenie otázky, či menovaná trpí takou duševnou poruchou, ktorá nie je len prechodná a ktorá ju obmedzuje vo vykonávaní právnych úkonov, t.j. spôsobilosti na právne úkony, v dôsledku ktorej nie je schopná vykonávať právne úkony môže byť predmetom dokazovania (zrejme aj znaleckého) vo veci samej v konaní o spôsobilosť na právne úkony.

4/ rovnako súd udáva, že akékoľvek obmedzenie jej spôsobilosti na právne úkony vopred a zásah do jej práv (bez riadneho civilného konania a vykonania dokazovania vo veci, najmä znaleckého dokazovania znalcom z odboru psychiatria), by boli v tomto štádiu konania neprimerané, resp. predčasné a boli by v rozpore so základnými právami menovanej garantovaných Ústavou Slovenskej republiky, či medzinárodnými dohovormi, ktorými je Slovenská republika viazaná. Uvedené bolo aj dôvodom úplnej zmeny právnej úpravy týkajúcej sa konania o spôsobilosti na právne úkony (čo do obmedzenia spôsobilosti na právne úkony). Navyiac ten, o koho spôsobilosti sa koná, je vždy účastníkom konania o obmedzenie spôsobilosti na právne úkony a má v konaní spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu. Konanie o spôsobilosti na právne úkony je jedným z druhov konania v statusových veciach fyzických osôb, teda primárny je záujem spoločnosti na vyriešení otázky spôsobilosti na právne úkony fyzických osôb a ochrana ich záujmov, avšak po vykonaní adekvátneho dokazovania vo veci samej.

5/ na uvedenom názore súdu nič nezmenia ani tvrdenia navrhovateľa, či ďalšie konania vo veciach starostlivosti súdu o maloletých (skutočnosť, že sa matka nestará o svoje dieťa nezakladá automaticky dôvod na obmedzenie spôsobilosti na právne úkony neodkladným opatrením). V tomto štádiu konania súd preto nevidí ani dôvod vykonávať znalecké dokazovanie znalcom z odboru psychiatrie, či už vôbec nie nariadiť menovanej ústavnú starostlivosť (túto možno nariadiť u maloletých podľa ust. zákona o rodine). Podmienky pre hospitalizáciu so súhlasom / bez súhlasu dotknutej osoby upravuje zákon č. 576/2004 Z.z. o zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov, príp. v spojení s ust. § 252 a nasl. CMP (konanie o prípustnosti prevzatia a držania v zdravotníckom zariadení).

16. Preto súd dospel k záveru, že v tomto prípade neboli splnené podmienky na nariadenie neodkladného opatrenia v zmysle cit. ust. CSP/CMP. Súd je názoru, že v tomto prípade neodkladným opatrením nemožno riešiť otázku dočasného obmedzenia spôsobilosti na právne úkony.

17. Na základe vyššie uvedeného súd návrh na nariadenie neodkladného opatrenia v celom rozsahu zamietol.

18. Súd však poučuje navrhovateľa, že je oprávnený podať návrh na začatie konania o obmedzenie spôsobilosti na právne úkony svojej dcéry A. B., po splnení zákonných podmienok uvedených v ust. § 231 a nasl. CMP. Až následne po podaní návrhu na začatie konania môže súd konať vo veci samej a teda zaoberať sa otázkou obmedzenia spôsobilosti na právne úkony p. B. a za týmto účelom vykonávať adekvátne dokazovanie (najmä dokazovanie znalecké).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu možno podať odvolanie v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia na Okresný súd Bardejov, písomne v troch vyhotoveniach.

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolanie možno odôvodniť aj tým, že súd prvej inštancie nesprávne alebo neúplne zistil skutočný stav veci. Odvolacie dôvody možno meniť a dopĺňať až do rozhodnutia o odvolaní. V odvolacom konaní možno uvádzať nové skutkové tvrdenia a predkladať nové dôkazné návrhy.

Odvolanie urobené v listinnej podobe treba predložiť v potrebnom počte rovnopisov s prílohami tak, aby sa jeden rovnopis s prílohami mohol založiť do súdneho spisu a aby každý ďalší subjekt dostal jeden rovnopis s prílohami. Ak sa nepredloží potrebný počet rovnopisov a príloh, súd vyhotoví kópie odvolania na trovy toho, kto odvolanie podal.